

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Storbyregionens utvikling er også vår sak

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2010 – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Vi bare spør

Hva gjør vi i NOA nå når folkevandringen til Oslo og nabo-kommunene bare fortsetter å skylle over oss? Skal vi ta mål av oss til å delta med tyngde i utviklingen? Vi har fått markaloven med faste grenser (det blir mest idretten vi får å slåss med i markarådet som myndighetene vil la ta støytten i randsonen). Byen utvides da ikke inn til Kikut i overskuelig fremtid. Hvordan får vi til en utvikling hvor vi beholder grønne lunger og åpne elver og bekker i sentrale strøk – en nødvendighet for helse og trivsel? Blir Tjuvholmen og Grønlikaia bare begynnelsen på en ny fjordby? Vi har aksene mot øst og nordøst, syd og vest. Kan

Drammen og Lillestrøm som er på god vei, avlaste Stor-Oslo med kontorarbeidsplasser og industri? Skal vi bygge på godjorden på Ringerike etter 'Krokkeleivatunnelen'? Hva slags vilkår skal vi by pendlerne? Hvor skal bilene stå når våre fire-, seks- eller åttefelts motorveier har brakt oss relativt nær jobben? Skal vi jobbe hjemme tre dager i uken? Hvor skal barnehagene ligge? På jobben? Hvordan skal vi behandle jernbanen? Mange synes 19 minutter til Gardermoen er glimrende. Mange pendlere omdanner en til to timer hver dag til god lesetid. Det har vært laget undersøkelser som viser at det til sammen ennå

er store arealer i byen, for eksempel i Lodalen nedenfor Kværner, og i dalbunnen langs Alna i Groruddalen (om noen bare kunne kreve at industribedriftene lot seg presse litt mer sammen). Hvor høyt skal vi bygge i byrommet Oslo gryta utgjør?

Styret har truffet tidsånden i pusserommet etter markaloven og vil at NOA skal ha styrke i denne overordnede byplandebatten. NOA har en samferdselsgruppe som kan videreutvikles. Om NOA får mer lønnet ekspertise er opp til NNV. Men NOA kan søke kvalifiserte samarbeidspartnere.

Vel møtt til en meningsfylt time med dette heftet, og velkommen til å stille flere spørsmål!

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20
e-post adresse: noa@noa.no
hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 9. august 2009.

Forsidebildet viser Stovner pleiehjem som ble bygget midt i Blåbærskogen på Høybråten – en klassisk konflikt. Foto: Frithjof Funder.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2009
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.
Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

Trykk: Grefslie Trykkeri Opplag: 5.100
ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert papir.
Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Frønsvollen
- Quo vadis NOA?
- NOA og storbyregionens utvikling
- Bygda Bærum en illusjon
- Grønne lunger alltid salderingspost
- Tvilsom sammenslåing
- Nye turveier i Lørenskog
- Tryvann vinterpark
- Markaloven og dens forskrifter
- Har du et sted?
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten

Frønsvollen

Medlemstallene har kanskje vist en liten økning første halvår. Men foreløpig er ikke tallene for juni klare her hos oss.

Elementene tumler med Vøienvolden! I et av uværene på forsommeren raste en stor gren av et av de flotte trærne ned på stabburstaket og forårsaket et stort hull. Heldigvis fikk gårdeieren, Fortidsminneforeningen, reparert det raskt – det forplikter å eie et så flott gammelt tun. I tillegg raste hønssegården sammen i vinter som følge av store snømasser. Vøienvolden har denne sesongen ikke hatt høner etter grevlingen forsynte seg i fjor. Vi får håpe det kan bli liv der til neste år!

GI ET BIDRAG TIL NATUREN

– **verv en venn!**

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) trenger flere medlemmer, både aktive og støttemedlemmer. Dere er grunnlaget for vår aktivitet og innflytelse, og det er derfor vi ber deg om hjelp til å verve flere. Spør en venn, turkamerat eller nabo du tror kunne tenke seg å bli med. Om alle våre medlemmer verver én, så doubler vi medlemstallet!

Dette er det første året hvor det har vært "kamp" om plassene på Frønsvollen, mye takket være Aftenposten som hadde en fin reportasje i vår. Det er svært positivt at stedet blir bedre kjent og at flere får anledning til å bruke det. Fra september er det mye ledig, ta kontakt hvis du/dere ønsker en helg eller noen dager i skogen. Kuene pleier å være der til ut i september. Det planlegges en dugnadshelg i løpet av høsten. Ta kontakt eller sjekk hjemmesiden for dato! Vi har det alltid svært hyggelig, og blir bedre kjent på disse dugnadene.

UTLEIE

Utleie av hytta forutsetter at minst en er medlem. Her er våre priser og leiemuligheter. Ta kontakt på 2238 3520 eller laila@noa.no om du ønsker å tilbringe noen fine dager i skogen.

VINTERSESONG 1.OKTOBER TIL 30.APRIL

Hel uke (mandag til søndag kveld)750,-
Midtuke flere netter300,-
Midtuke en natt150,-
Helg (fredag til søndag kveld)500,-
Vinterferien1.000,-
Påske, hel1.000,-
Påske, lørdag-onsdag eller onsdag kveld-mandag750,-

Frønsvollen med den første sneen ifjor.

Vandring i Tryvannsåsen

Naturvernforbundet i Oslo Vest arrangerer vandring i Tryvannsåsen for medlemmer og andre interesserte

TIRSDAG 1. SEPTEMBER KL 17.00

Fremmøte ved parkeringsplassen ved Øvreseter (med godt fottøy). Vi vandrer en tur i uberørt natur i åsens høyeste partier, som nå er sterkt truet av idretts- og mulige kommunikasjonsanlegg. Vandrings avsluttes ved Friluftslivets Hus på Frognerseteren, der vi går inn ca kl 18.30. Det blir enkel servering og mulighet for en kort debattrunde.

Vi håper å få med representanter fra andre friluftslivsorganisasjoner, og fra politikerne. For å ha en viss peiling på antallet som vil delta, er det greit med en påmelding til ey-f-hus@online.no, mobil 906 38 591.

Velkommen til alle!

Quo vadis NOA?

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

Hvor går du hen, NOA? Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) er, og må være, under stadig forandring. Dels må gamle problemstillinger angripes på nye måter og dels må nye problemstillinger finne sin plass. For NOA er begge disse problemstillinger aktuelle i dag. Det passer også bra å ta opp mer prinsipielle spørsmål nå når et av våre mer tidkrevende hovedprosjekt har nådd en milepel, som markaloven.

Vi må kunne spørre – som en innsender antydet i forrige utgave av Grevlingen – Hvilket bidrag til samfunnsutviklingen skal NOA yte i fremtiden, utover det å kjempe for naturens plass? Er det vår rolle å foreta en avveining mellom ulike interesser, er ikke det politikernes sak? Det ligger selvfølgelig i dette en vurdering om NOA skal være en forening for spesielt interesserte eller vil vi favne videre? Ønsker vi noen forandringer eller er vi fornøyd med tingenes tilstand? For det er lettere å forfølge ideelle prinsipper så lenge de ikke kolliderer med andre like ideelle prinsipper og vi ikke føler noe ansvar for syntesen. For eksempel der hvor naturen stilles opp mot svake grupper som barn, eldre, boligsøkere og andre med legitime behov etc.? Spørsmålet er viktig og jeg skal ikke prøve å gi et enkelt svar på det, men tillater meg å drodle litt rundt temaet.

Utgangspunktet for NOA er greit. Styrets oppdrag er fastlagt

slik i våre vedtekter:

”Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, NOA, vil arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøer slik at menneskelig virksomhet ikke overstiger tålegrenser i naturen.”

Problemet er at en slik formålsparagraf kan tolkes på flere måter, og dermed ikke gir et entydig svar. Den gir rom for å være fundamentalister – for å bruke et aktuelt uttrykk – ved å kategorisk avvise alle angrep på naturen. Men den kan også tolkes pragmatisk i erkjennelse av at best vern av naturen bare kan oppnås gjennom fornuftige samarbeid med planleggende myndigheter.

Sett nå at NOA velger det mest ambisiøse og vanskeligste alternativ ved å innlede et systematisk og pragmatisk samarbeid med myndighetene i de to fylker og de 19 kommuner vårt område omfatter på de områder som faller innen for vårt formål – hva vil det innebære, av utfordringer og muligheter?

Et slikt samarbeid vil måtte bety å ta ansvar for konkrete løsninger og dermed representere en utfordring fra tid til annen i forhold til deler av medlemsmassen. ”Til lags åt alle kan ingen gjæra”. Det vil også gi NOA mulighet til å engasjere seg i de konkrete saker som opptar folk og dermed bety mer for innbyggerne i vårt distrikt og dermed forhåpentligvis gi økt medlemsmasse.

Dernest er kapasiteten utvilsomt

en utfordring. Pr. i dag har NOA ingen muligheter til et slikt løft. Kapasiteten er sprenget allerede. Og et slikt løft vil måtte omfatte alle fylkeslag. Men har Naturvernforbundet muligheter til et slikt løft? Ja utvilsomt. Regnskapet for 2008 viser et tilskudd av offentlige midler på kr. 20.961.031,- (nesten 21 mill.) og en medlemskontingent på kr. 4.166.663,- (drøye 4 mill.), hvorav 23 millioner disponeres av forbundet sentralt og to millioner av fylkeslagene. En styrking av alle fylkeslagene er dessuten i tråd med selve legitimiteten til Naturvernforbundet som en landsomfattende og demokratisk organisasjon. Det er uheldig ut fra en slik betraktning at så stor prosentandel av organisasjonens aktivitet utformes i Oslo. NOA har presentert en slik tanke i landsstyret og til landsmøte 2009.

At tingene kan gjøres på en annen måte er Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) med 111.000 medlemmer og Den Norske Turistforening (DNT) med 220.000 medlemmer eksempler på. Slik vi ser det, er det ingen grunn til at vårt budskap i en slik sammenheng bare skal gi Naturvernforbundet en oppslutning på 18.000 medlemmer. Vel, dette er refleksjoner inspirert av Harald Julsruds spørsmål i forrige utgave av Grevlingen. NOA og Naturvernforbundet gjør utvilsomt tingene riktig, men gjør vi de riktige tingene? Se det er spørsmålet.

Bærekraftig utvikling av storbyregionen

av Bernt Bull

Når nå Markaloven er vel i havn vil NOA rette økt oppmerksomhet om storbyregionens miljøproblemer. Mens NOA i markasaken har en klar politikk og stor kompetanse, skorter det nok litt både når det gjelder politikk og kompetanse for det bredere feltet, storbyregionens miljøutfordringer. Selvsagt har NOA en bymiljøpolitikk på det helt overordnede planet. Men markasaken er et godt eksempel på at man ikke vinner saker bare på sterke erklæringer. Man må kjenne godt til de mange forhold som har betydning for beslutninger som tas. Sannheten er som kjent konkret. I vårt distrikt er det 22 kommunestyre, ett fylkesting, ett bystyre og 15 bydelsutvalg som alle behandler spørsmål av til dels stor betydning på hele miljødagsordenen. Det er derfor viktig at man tenker nøye igjennom hvorledes dette feltet best kan gripes an.

Jeg vil ikke her komme med forslag til program eller prioriteringer. Heller ikke de organisatoriske utfordringene et økt engasjement innebærer. Jeg vil bare peke på noen problemstillinger og valg NOA må gjøre.

Storbyen har muligheter til å bidra til et bærekraftig sam-

funn ved at det muliggjør en mer intensiv bruk av arealressurser med mindre energiforbruk pr innbygger enn ved spredt bebyggelse. For eksempel kan den urbane struktur gi god mobilitet uten bil. Samtidig er tettheten og "byintensiteten" kilde til negative forhold: Høy lokal luftforurensning, større ulykkesrisiko og mer støy. Det er et paradoks at de som bor og arbeider "urbant" i byen uten bil og som forurenser og støyer lite, er mer plaget enn de som kjører til arbeider i byen fra hus i ytterområdene der det er lite støy og lav luftforurensning. Men NOA kan ikke ha en politikk som bare erklærer ideelle fordringer, som at alle bør bo i sentrum og sykle eller gå til jobben. Naturvernarbeidet i storbyregionen innebærer at NOA må ha synspunkter på næringspolitikk, arealpolitikk og samferdselspolitikk. Og i lokalpolitikken er spørsmålene høyst konkrete. Da nytter det ikke med alminnelige erklæringer om det gode.

Langt de fleste interesseorganisasjonene kjemper for mer ressurser og ofte også reformer på et vel avgrenset samfunnsområde. For de folkevalgte vil valget være å vurdere viktigheten i forhold til andre samfunns-

messige velferdsbehov. Natur- og miljøvernorganisasjonene kommer ikke først og fremst med innspill for prioritering av velferdsgoder. De formidler et samfunnsmessig helhetssyn der kravet er at samfunnets samlede ressurser må forvaltes for å sikre livsgrunnlaget på lang sikt. Riktignok kan det hevdes at friluftssaken, parksaken, kulturminnesaken er velferdstilbud som skal veies mot sykehus og skole. Men en bærekraftig utvikling dreier seg om noe så stort som grunnpremisser for hele velferdsproduksjonen på lang sikt, helt på linje med den økonomiske balansen. Det betyr at for eksempel NOA ikke må bli oppfattet som en snever interesseorganisasjon, (intet negativt sagt om de mange gode saker), men som en premissgiver for langsiktig bærekraftig politikk. Og NOA må fremstå som en forning som ønsker kritisk dialog. Men det krever at man må sette seg godt inn i hvorledes beslutningstakerne tenker. Skal man vinne et slag, eller en politisk kamp er det ikke nok å forholde seg til egen retorikk om motstanderen. Man må forstå hans tenkning og hans dilemmaer. Man skal være klare og gjerne retoriske når det trengs. Miljøbevegelsen er ikke noe parti, og den må velge

saker som markerer tenkningen. Naturvernforbundet gjør dette på nasjonalt plan når det gjelder energipolitikken.

I Oslo og Akershus kan samferdselspolitikken være en slik markerings sak for en bærekraftig bypolitikk. Men det er ikke en sak uten dilemmaer, selv for en miljøorganisasjon. Transportbruken er en funksjon av byutvikling, næringsutvikling, langsiktige trender, og kortere konjunktursvingninger, alderssammensetning med mer. Like lite som i markasaken vil man komme langt bare med paroler om 0-takst og bilfri by. For på det kommunale nivået er de praktiske: Finansiering og praktisering er brutale realiteter som kommunalpolitikkerne vil ha svar på.

Avveining mellom kortsiktige og langsiktige hensyn er heller ikke lett. Et eksempel er veitunneler for å skjerme boligstrøk. Da undertegnede satt i bystyrets samferdselskomité på 1980-tallet var det vel 25 tunnelkrav. Veitunneler i by er dyrt, løsningene gir ofte også bedre flyt som gir personbilbruk fortrinn. Og det blir mindre penger til bane og trikk. Men for befolkningen langs den trafikkerte vei er det en fattig trøst for deres akutte behov for mindre støy og forurensing at det på lang sikt vil være riktigere å satse på bane, et helt annet sted i byen. En bedre miljøprofil på bytrafikken er en viktig miljøsak. Men den er en faglig krevende utfordring om ambisjonene er store.

Og NOA bør ha ambisjoner om å påvirke storbyregionens utvikling i bærekraftig retning.

Bygda Bærum

– en illusjon på vikende front

av Finn Otto Kvillum, leder i Naturvernforbundet i Bærum

Lokalavisen Budstikka kunne 23. mai i år fortelle at Bærum ligger på landstoppen i folkevokst og at innbyggertallet har rundet 110 000. Avisen intervjuet en tilfreds mamma som fortalte at de hadde flyttet fra Oslo til Bærum for komme til et barnevennlig sted. Vi unner både henne og familien å komme til Bærum, men bruker likevel dette tilfellet som et illustrerende eksempel på at det påståtte boligbehovet for en stor del ikke bunner i et absolutt behov, men at Bærum legger opp til stor innflytting.

Diffust boligbehov dekkes på bekostning av natur og dyrket jord

Politikerne godkjenner boligprosjekter fordi de mener at det er et boligbehov som må dekkes. I virkeligheten kommer boligbyggingen først og så befolkningsveksten. Og resultatet ser vi: Bortsett fra Marka og mesteparten av de fem siste sammenhengende landbruksområdene er naturen og dyrbar jord blitt nedbygd og store biologiske verdier er tapt for alltid. Bærum har igjen 16 700 dekar (inkl. golfbanene) av ca. 40 000 dekar dyrket jord (rundt år1900) og er den kommunen i Akershus som har bygd ned mest landbruksjord.

Det var et reelt boligbehov i Bærum de første 10-årene etter siste krig som skulle dekkes, men siden da har boligmarkedet i stor grad vært styrt av eiendomsutviklere, entreprenører og grunneiere med velviljelige politikere på laget. Bærum har noe av Norges rikeste biologiske mangfold og beste dykningsjord, men å ta vare på disse verdiene er dessverre politisk ikke blitt veid opp mot boligbehovets realiteter. Rapporten fra Asplan Viak som fulgte Boligmeldingen i 2003 inneholdt nemlig statistiske data som viste at flere av de argumentene som ble ført i marken for å bygge mer, ikke var holdbare.

129.000 innbyggere i 2020

Bærum kommune arbeider p.t. med kommuneplanens arealdel for 2008–2020. Den bygger på et planprogram som skal legge opp til en balansert utvikling i arealstrategien med en betydelig begrensning i utbyggingen utenom Fornebu og aksene Sandvika–Vøyenenga. Videre sier planprogrammet at Bærum skal ivaretas som en overveiende grønn og landlig kommune med preg av store grøntområder og gode biologiske ferdsselsårer mellom fjorden og Marka. Sistnevnte lyder

Gammel visdom

Man eter ikke såkornet

Man bygger ikke hus på god jord

Man skiter ikke i eget rede (kloden er vårt rede)

svært teoretisk fordi de biologiske ferdselsårene er effektivt blokkert av en bred boligsone og E18 som strekker seg fra nordøst i Bærum til Slependen. Et unntak er muligens Lysakerelva.

Det er ikke vanskelig å si seg enig i at Bærum skal ivaretas som en overveiende grønn og landlig kommune, men det spørs om det lar seg gjøre. Grunnen er at det legges opp til et innbyggertall på 129 000 i 2020 med et måltall på 800 boenheter pr. år, hvorav 500 på Fornebu og 300 utenom Fornebu. Det er uklart hvor mange boenheter som vil bli bygget langs akse Sandvika-Vøyenga, men det er i hvert fall godkjent flere boligområder andre steder i Bærum (f. eks. Skallum, Gjønes, Fossum, Tveterjordet, Kleivjordet). Videre legges det opp til en ytterligere fortetting i eksisterende boligområder, selv om det ligger inne et for-

slag om krav til større tomter ved fradeling. Vi opplever at det stadig godkjennes og presses inn boliger der det er mulig.

Også konsentrert bebyggelse beslaglegger grønne arealer

Å bygge konsentrert høres riktig ut for å bevare de grønne verdiene. En lite påaktet sidevirkning er imidlertid at denne formen for utbygging også beslaglegger arealer utenom sine egne til teknisk og sosial infrastruktur, f. eks. til eldreinstitusjoner, idrettsanlegg og kirkegårder. Fornebu bygges opp fra grunnen av og der er det avsatt plass til de nevnte behovene, men hvor skal nødvendige institusjoner og anlegg for den økende befolkningen i senterområdene og Bærums fortettede boligsone ligge? Vi har en rekke eksempler på at slike er eller vil bli plassert i grøntområder eller på dyrket mark. Dette har faktisk med dy-

namikken i all vekst å gjøre!

Hvilken visjon har egentlig politikerne for Bærums utvikling?

Bærum skal altså ivaretas som en overveiende grønn og landlig kommune. Veldig positivt fra et bevaringssynspunkt, men vil det bli mulig? Det skal i hvert fall bli svært utfordrende å ta vare på de grønne verdiene med den planlagte befolkningsveksten i perioden. Og hva etter 2020? Avtjerna ligger der som en fremtidig utbyggingssone og hva da med Skuidalen som ligger mellom Vøyenga og Avtjerna? Vil den bli skånet for videre utbygging?

Vi spør: Hvilken visjon har egentlig Bærum kommune for sin utvikling? Fortsatt vekst eller en målrettet bevaring av Bærums enestående rike natur og alle de gjenværende kulturlandskapene?

Foto: Terje Jacobsen

Ny bebyggelse presses inn mellom Bærumsveien og Jarmyra. En rekke med gamle, prektige edelløvtrær ut mot Jarmyra måtte vike for atkomstveien. Før siste kommunevalg kappedes partiene om å være grønnest mulig. Et illustrerende eksempel på hvordan "grønn" politikk praktiseres når valget er over.

Grønne lunger – alltid salderingspost

Ennå er ikke spadetakene tatt eller bulldozerne kjørt frem, men vi står overfor to voldsomme inngrep i Oslos grønne lunger, et i øst og et i vest. Kommer disse lungene i veien for "vesentlige" interesser (bedrifters alburom, samferdsel, sikkerhetspolitikk), skal det visst ikke kompromiseses.

NRF-tomta og Alnaelva – Godsterminalen på Alnabru skal utvides

La oss være enige om det fornuftige og miljøriktige i å føre mer gods over fra bil til bane, og at valget den gang av elveslettene i Østre Aker ved Hovedbanen var et fornuftig valg – korteste vei fra havna midt i landets trafikk-knutepunkt nummer én. (Hvor mye gods det er nødvendig å frakte, er et annet spørsmål.) Men så er det hvordan knappe arealer i Groruddalen nå skal disponeres. Det dreier seg om nye boligområder for den økende befolkningen, og trivselen der folk skal bo. Og det dreier seg om mye av trivselen for de rundt 120.000 menneskene som alt bor i de fire byde-

lene. I Groruddalen har vi sløst noe ganske utrolig med plassen i dalbunnen.

Gjenåpningen av Alna, der det er mulig, er et sentralt tiltak i gjennomføringen av Byøkologisk program (bystyremelding 1/2003), grunnleggende i byens miljøpolitikk. NRF-tomta er et skogbevokst høydedrag som delvis skjærer Godsterminalen fra sydøst. Nå sitter vi med fire alternativer. Statsbyggs verste alternativ betyr mer gjenlukking av Alna, enn i dag, og bort med NRF-tomta. Statsbyggs andre forslag (A1) viser en pussig forståelse av gjenåpnet elv – elvevannet skal pumpes opp noen meter og få et nytt løp. NRF-tomta skal bare delvis(?) bebygges. Det er dette alternativet

Rune Gerhardsen (Ap), Folke Fredriksen (H) og Sven Kristiansen (Frp) i all sindighet går inn for. Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) har stilt det krav at uavhengig logistikkspertise skal beregne arealbruk i forhold til internasjonalt akseptabel om-løpshastighet. Med andre ord, hvor raskt kan man ekspedere godset? Å legge summen av bedriftenes ønsker til grunn, er ikke godt nok. Det er å la bukken passe havresekken.

Oslo Elveforum, OOF og NOA, har i flere år diskutert mulige løsninger med Plan- og bygningsetaten, Oslo kommunes eget planleggingsorgan. Begge deres alternativer får til det som er hensikten med planarbeidet, som er å legge til rette for en ut-

Alnaelva kan gjenåpnes og sammen med en turvei 'kiles' inn mellom NRF-tomta som vi ser en del av til venstre, og godsterminalen.

Foto: Frithjof Funder

videt og modernisert terminal, og en åpen Alnaelv i et grøntområde med en turvei gjennom området. Det ene berører NRF-tomta noe, det andre ikke.

Samlasterne med firma Schenker i spissen erklærer nå kommunen krig om de ikke får et av Statsbyggs alternativer, leser vi på nettet. Gøy med demokrati.

Husebyskogen – amerikanerne får bygge ambassade om de vil Norges høyeste rett har sagt sitt – manglende konsekvensanalyse selv i en så stor sak (40 mål av et mye brukt og høyt elsket grøntareal), er ikke en så betydelig saksbehandlingsfeil at saksbehandlingen må gjenopptas. Ut sagt om at det er forskjell på Jørgen hattemaker og kong Salomo renner i hu. Konsekvensanalyser, nettopp det å liste opp og legge frem til vurdering hva et tiltak kan ha av innvirkning på andre interesser (mennesker), skulle være fundamentalt i et parlamentarisk demokrati.

Av en lettere rystet tilhører får vi vite at kommuneadvokaten argumenterte sterkt for at man ikke måtte etterprøve amerikanernes opplysninger. Kommunen måtte kunne stole på dem. Selv om ambassaden i en fem års periode hadde gitt uttrykk for svært mange forskjellige behov for tomt og sikkerhet. For eksempel om størrelse på tomten som varierte fra under 30 mål til et absolutt krav om 40, for øvrig langt større enn US-ambassadene i London og Kabul!

I denne saken har norske myndigheter vist en pinlig lakei-opp-treden, og ikke prioritert naturens og sine egne borgeres interesser. Vårt og Husebyaksjens siste håp er at USAs nye administrasjon snur og tenker på sitt omdømme.

Tvilsom sammenslåing

av Morten Haave, Bærum

I Grevlingen 2-2009 tar Harald Julsrud til orde for å slå sammen Oslo og en del nabokommuner – ja, at Naturvernforbundet skal "sterkt gå inn for" dette. Motivet er å lette Oslos vekstbyrde, og at utbygningsvekst som så mange ønsker skal skje i disse nabokommunene. Julsrud går riktignok inn for "nullvekst i Oslo", men baserer sitt resonnement på at dette ikke skjer. Intensjonen om å tenke over Oslos videre utvikling er for så vidt god, og er en fin avveksling fra alle som roper på kommunesammenslåing som middel for å skape "effektivitet". Likevel bør NNV ikke ta forslaget til følge.

For det første bør ikke nabokommuner som for eksempel Bærum framstilles som "ledig plass" hvor man lett kan flytte Oslos mange problemer. Hvert år må vi i Bærum se at tvilsomme utbygningsplaner lanseres og at grønne lunger trues. Videre har markagrensa, som Julsrud jo ikke vil røre, vært under kontinuerlig press også her. Fortetningsplaner med høyhus på 20-25 etasjer har vært foreslått, noe som i lengre perspektiv kun kan tolkes som et steg på veien mot betong- og glassjungel. Med unntak av et par-tre områder, som allerede er under planlegging (for eksempel Fornebu), er det med andre ord ikke store områder tilgjengelige for vekst.

Det andre ankepunktet er lokaldemokratiet. Sammenslåinga som Julsrud foreslår vil gi en storkommune med et innbyggertall som raskt kryper opp mot 800 000; sannsynligvis vil dette også passeres innen få år. Det blir vanskeligere å vinne fram med viktige saker, særlig motstand mot konkrete utbyggingplaner, når stemmene drukner i et slikt hav. Det blir i det hele tatt vanskeligere med nærhet mellom folk og folkevalgte – eventuelt må bydelsutvalgene styrkes drastisk, men da mister man jo igjen poenget med overordna styring i regionen. Samarbeid på tvers av grenser bør derimot være mulig også i dagens situasjon. Det relativt nye kollektivselskapet Ruter er muligens en merkestein på dette området.

Løsninga må jo ligge i retning av å forvalte/utvikle nabokommunene som noe annet enn vedheng og soverom til dagens hovedstad. Det betyr at enkelte sentre må utvikles i de omkringliggende områdene, slik at en mindre andel av arbeids- og handelsreiser foregår over bygrensa. Samtidig må nabokommunene som helhet beholde preget som dagens mangfold av grønne områder gir. Dette har vært tatt til orde for lenge, i hvert fall sia 1963 og sikkert lenger, men ikke blitt gjort i tilfredsstillende grad.

Nye turveier i Lørenskog

Det er ikke ofte vi kan melde nytt om turveier i Oslos nabokommuner, men nå skjer det visst positive ting i Lørenskog.

LANGS LANGVANNET

Fra området ved Lørenskog stasjon ved Skårerveien har kommunen påbegynt turveien langs Langvannets vestsida der den møter turveiene i Rådhusparken i sørvestenden av Langvannet. Man har gående et rettsskjønn med noen få grunneiere langs vannet, men regner med at fylkesmannen i løpet av august vil gi forhåndstiltredelse slik at man kan få fullført arbeidet med turveien.

LANGS VESTSIDEN AV LOSBYELVA

Fra Losby er det etablert turvei og lysløype på vestsida av Losbyelva mot Gamleveien (Sørlihavn). Her står det igjen noen hundre meter i den nordre delen. Man regner med at turveien og lysløypa blir ferdigstilt i løpet av seinhøsten.

ELVEPARKEN

Det er også i gang et arbeid med grunneierne langs den såkalte Elveparken mellom Gamleveien i sør og Langvannet i nordvest. Kommunen vil innløse en del av Elveparken, eller

få avtale om opparbeiding av turveier, bade plass, dammer og våtmarksområder. Det er mulig at grunneierne og kommunen blir enige i løpet av høsten. Elveparken vil binde sammen turveien langs Ellingsrudelva og Langvannet med turvei og lysløype fra Losby. I tillegg kan jo folk i dag også velge turveier langs Fjellhamarelva og Sagelva til Nitelva i Lillestrøm.

Fremtidsmusikk: Regionalt saver vi da kun forbindelse mot

Oslo langs jernbanen mellom Lørenskog stasjon via Høybråten stasjon til Haugenstua og Tokerudbekken/Alna. Vi håper Oslo kommune snart opparbeider den tidligere tiltenkte Østre Akervei-traseen til glede for folk på begge sider av grensen. Det burde være mulig å få til en trasé under broen ved Stovnerveien og E6 og knytte den til undergangen under Lørenskog stasjon. Å pusje dette siste er en oppgave for Oslo og Omland Friluftsråd med støtte fra NOA.

BEKLAGELSE

Meget betimelig påpekte Frode Øvergaard at fjellsmalbia i hans artikkel "Ville bier og humler" i forrige hefte ble til en fjellbredbie i gjengivelsen. Denne sløvheter har passert både typograf og redaktør. Her er det gjort et nytt forsøk på å gjengi den smale bie smal.

Fjellsmalbia (*Lasioglossum boreale*) ble funnet ny for Norge på Kvitsanda på Røros under kartleggingen i 2007. Da var den kun kjent fra to lokaliteter i Sverige (Jämtland og Abisko) og en i Japan. Dette er en av de ytterst få bieartene med nordlig utbredelse, mens gruppen som helhet dominerer mer på sørligere breddegrader.

Foto: Oddvar Hansen, NINA

GRØNT DIKT

Jeg lister i marken
og lytter mig til
et sært og skælvende
forårets spil.

Det våres så godt i marken
og dyrens vågner til flirten og flir,
alt furuen sprækker med kvæ
som dråber av livselixir.
De stjærner der oppe står stille og blege,
fuglen begynner at lege.

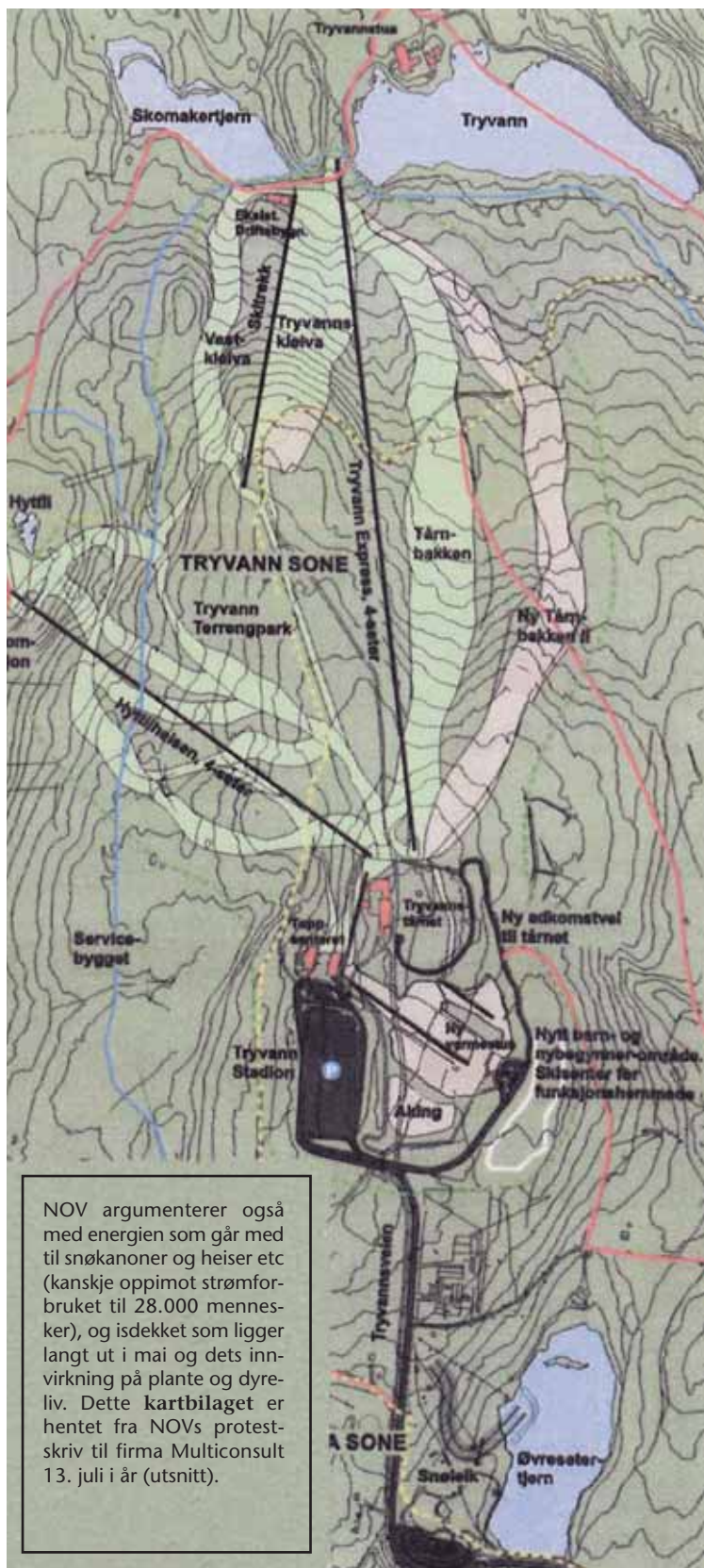
Dette er to av ti vers av diktet *Lad spille med våren over jorden*, som Knut Hamsun skrev i 1904. Med dette stiller redaktøren seg i køen av gratulanter ved dikterens fylte 150 år 4.august.

Tryvann vinterpark

Alle som beveger seg oppe i Tryvannsåsen, kjenner godt til at Skisenteret allerede har lagt beslag på svære områder på nord og vestsiden av åsen – yrende liv av alpinister om vinteren, ramponert landskap i sommerhalvåret.

Naturvernforbundet Oslo Vest (NOV) protesterer mot nye og vidløftige planer som vil legge beslag på ytterligere store arealer. Skogsområdene fra Øvreseter-tjern og nordover er et populært terreng for det enkle friluftsliv med lett adkomst fra byen. Området gir store naturopplevelser med storskog, myrer og åpne partier. Noe som vil bli stengt for fremtidig bruk om planene går igjennom, påpeker NOV, og fremmer forslag om at resterende naturlige områder på Tryvannsåsen inngår i et verneområde for det enkle friluftsliv.

NOV protesterer også mot at Lysløypa (med stor L) rundt åsen blir skjøvet til side øst for foreslått Tårnbakke 2, noe som vil føre til at ytterligere naturområder må vike for brede lysløypeanlegg. Etter NOV's syn vil Tryvannsåsen langt på vei være tapt for det enkle friluftsliv etter disse nye planene. De nye løypene ut fra Nasjonalanlegget inn til Frøsvolltråkka er også et stort naturinngrep – og 'løypene' er syv til elleve meter brede veier med skjæringer og fyllinger gjennom hele østsidan av Tryvannsåsen!

NOV argumenterer også med energien som går med til snøkanoner og heiser etc (kanskje oppimot strømforbruket til 28.000 mennesker), og isdekket som ligger langt ut i mai og dets innvirkning på plante og dyreliv. Dette kartbilaget er hentet fra NOV's protestskriv til firma Multiconsult 13. juli i år (utsnitt).

Markaloven og dens forskrifter

av Knut Frigaard

Markaloven og ansvarspulverisering

"Da fanden ville at intet skulle skje, oppnevnte han den første komité" heter det, og det har vel vist seg at det er mye sannhet i dette munnhell. At passiviteten ikke er begrenset til komiteer er det hyppige brukte uttrykket 'supperåd' en indikasjon på. Nå er markaloven vedtatt og det knytter seg stor spenning til gjennomføringen av den. Normalt er det slik at norske lover håndheves av norske myndigheter. Det er ikke behov eller ønskelig med noe element mellom befolkningen og myndighetene. Ansvar er klart. Myndighetene har ansvar for respekten for norsk lov.

Men av og til finner myndighetene det hensiktsmessig for dem å legge inn et element mellom seg og borgerne. Motiveringen kan naturligvis være forskjellig, men sikkert er det at avstanden fra lov til borgere blir lenger, og at myndighetene kan vise til at de ikke har ansvar for forslag fra dette element. Det ligger altså en viss ansvarsfraskrivelse i myndighetens forslag om en rådgivende komité eller råd. Nå er det markaloven det gjelder. Tidligere har vi hatt to markaforskrifter – en av 1983 og en fra 1993 med hjemmel i skogbruksloven. I og for seg utmerkede forskrifter som, hvis de hadde vært fulgt, ville overflødiggjort en markalov. Til å overvåke for-

skriften hadde myndigheten opprettet et markaråd. Departementet la rådet ned i 1991 under henvisning til at det ikke var hensiktsmessig. Udiplomatisk uttrykt betyr det at det var blitt et supperåd. NOA var enig i den vurderingen den gang.

Markaloven oppretter nå et nytt markaråd med representanter fra alle brukergrupper som det heter, mange av dem var sterke motstandere av loven. NOA er bekymret for at dette nye markaråd vil svekke praktiseringen av loven og tok derfor kontakt med departementet for å få en nærmere begrunnelse for departementets helomvending, uten å få annet til svar enn at det hadde Stortinget bestemt.

Slik NOA ser det, vil det være sannsynlig et brukerstyrt markaråd vil – hvis det får en reell innflytelse på praktiseringen av loven – svekke markalovens intensjon og føre til endeløse omkamper med de forskjellige særinteressene som ikke nådde frem ved utformingen av loven, men som nå kan få en ny sjanse. Slik vi ser det vil opprettelsen av rådet sette krav til de store natur- og friluftsforsorgisasjonene om å slutte rekene og å slå ring om loven.

Ny markaforskrift

Som kjent har vi frem til i dag hatt en markaforskrift med hjemmel i skogbruksloven som

har regulert skogbruket i Marka. Den første kom i 1983 og ble avløst av en ny i 1993, som ble justert i 1994 og gjelder fremdeles. Forskriftene var i og for seg tilfredsstillende, men ble ikke anvendt etter sin ordlyd og intensjon av de 19 kommuner og de fem fylker som hadde ansvar for dem. Det nødvendiggjorde etter regjeringens og naturvern- og friluftsforsorgisasjonenes vurdering at ansvaret for forvaltningen av Marka ble tatt fra kommunene og fylkene og løftet opp på statsplanet gjennom vedtakelse av en markalov.

Markaloven pålegger imidlertid departementet å tilpasse forskriften til den nye loven. NOA ba derfor departementet med hjemmel i miljøinformasjonsloven om det materiale de hadde til en ny forskrift, men fikk beskjed om at så langt var ikke departementet kommet. NOA tok derfor initiativ til å foreslå en ny forskrift som beholdt så mye som mulig av struktur og ordlyd i gjeldende forskrift, men med de nye ord og formuleringer som loven nødvendiggjorde. Altså den tilpasning av forskriften som Stortinget hadde bestilt.

Da forslaget til ny forskrift var ferdig, mente NOA at det var ønskelig med bredest mulig støtte for forslaget og dermed være en sak for natur- og friluftsforsorgisasjonenes samarbeidsorgan Oslo og Omland

Friluftsråd (OOF), og tok kontakt med rådet. I de samtaler som da fulgte ble det ytret ønske om en bredere endring enn den Stortinget hadde bedt om. Resultatet ble et noe utvidet omforent forslag som ble oversendt departementet av OOF.

NOA vil fremheve at samarbeidsorganet OOF var en hensiktsmessig møteplass for NOA i en søken etter en bredest mulig støtte for sitt forslag. Med sin store medlemsmasse av kommuner og frivillige organisasjoner er de fleste syn på markaloven representert i OOF og det må naturligvis et samarbeidsorgan ta hensyn til. Men det er viktig også for medlemmene å ha en møteplass, bona officia, selv om alle syn i et gitt tilfelle ikke er representert i arbeidet. Alternativet for NOA ville være å ta direkte kontakt med likesinnede organisasjoner som alle også er medlem av OOF, noe som ville være mer arbeidskrevende enn å gjøre bruk av samarbeidsorganet. Så en takk til OOF for koordineringen av disse medlemmers synspunkter.

Anne Brown

Vi var samlet til et møte i Samarbeidsgruppene for natur- og miljøvern (snm) i et rom på Blindern for lenge siden. Masse klokt ble sagt og skulle sies, og det ble etter hvert behov for kaffepause. Anne Brown var en av tilhørerne. Nå hjalp hun til med å skjenke og servere kaffen. Det er første gang jeg har blitt servert kaffe av en primadonna, jeg mener av en virkelig primadonna i ordets beste mening, en førstedame. I år døde hun, elskelige Bess.

Red.

Har du et sted?

av Sigmund Hågvar

Sett deg ned. Her ved bekken. Sitt rolig og bare hvil, til du begynner å legge merke til hvordan det er her. Til du er fanget av den fine bekkelyden. Til du er falt til ro, så du kan sitte og følge de små boblenes ferd inn i den lille bakevja. De snurrer langsomt rundt, slår seg noen ganger sammen to og to, blir større, men sprekker så i neste runde. Ser du den lille vanntegen der borte, mellom boblene? Den hopper så lett på vannflaten. Hopper på vannet, uten å bryte gjennom, lager bare små søkk i vannhinnen der de lange føttene er nedpå.

Og vannet sildrer videre ned over en liten kant, og lager en liten ekstralyd der. Det går an å lytte bare til den, å skille den ut fra resten av bekkelyden. Blikket følger vannets løp nedover, mellom steinene. Og der: Noe grønt på bunnen, festet til en flat stein. Lange mose-tufser, som svinger seg langsomt i vannstrømmen. Elvemose.

Så et skyggefullt, rolig parti. Vannet synes nesten svart der borte. Men en tynn lysstrime fra sola har funnet vei gjennom de høye trekronene. Den slår som en lyskaster ned i det mørke vannet og viser en flekk av bunnen. Og plutselig: små fisk! To yngel svømmer rolig inn i lyskjeglen. Den ene napper noe i overflaten. Så er de vekk.

Nå først ser jeg torvmosen langs bekkekanten. Den veksler i farger: Grønt, gult og rødlig. Og der jeg sitter, gror mange andre moseslag. Taklagt, gulgrønn fjærrose og grønnbrun etasjemose. Og rødbrun furumose.

Men her er mange andre farger. Noen teiebær står lysende røde og modne på andre siden av bekken. Og i en blå tistelblomst ved siden av meg har en humle det travelt.

Vi har sittet en stund her nå. Er blitt kjent med bekkelyden, med vannet som strømmer, med de seilende boblene, med vanntegene og yngelen. Og mosen og noen av blomstene. Men ennå har vi ikke dvelt ved den gamle selja der oppe i skråningen på andre siden. Den er grov og skeiv, med mose og lav oppetter den sprukne stammen. En gang har toppen vært brukket ned av tung snø, men nye skudd har strukket seg opp mot lyset. Er dette bekkedalens eldste beboer? Eller er det kanskje den grove grana som vi lener ryggen mot?

Og så den store steinblokken som lener seg ut over bakevja, der boblene stadig snurrer rundt. Med et tykt moselag over seg, og noen lange, tynne grasblader som henger utover kanten ned mot vannet. Der har du ligget siden isen slapp taket i deg. For ti tusen år siden.

Nå begynner jeg å være her. Jeg kan lukke øynene og fortelle deg hvordan det er her. Hvordan det er på dette stedet ved bekken. Langsomt blir stedet mitt. Eller jeg blir en del av stedet? Det er ro og glede i å dvele ved naturen. Å ta seg tid til å være et sted. Ikke bare vandre. Ikke bare la naturen komme i møte, og så passere. Men å være i den. Å bli kjent med et sted. Slike steder er fine å komme tilbake til. Også til andre årstider. Et lite fast punkt, som alltid er der.

Har du et sted?

Jørgen Stubbesitter

Axel Heiberg

Jeg går min vante lille tur oppi Gjelleråsskogen sammen med naboens puddeltispe Leika, og har funnet en stubbe på en liten teig med god utsikt. Utsikten skyldes ikke flatehogstens "velsignelser" som noen priser, men den røde hane for noen år siden. Her er intet plantet, så her kommer nå gran, furu, bjerk og rogn opp i skjønn forening. Leika er ikke så opptatt av utsikten, men desto mer med å rive opp svartbrente røtter. Fra strupen rumler det av vellyst, bare en skive fra matpakken kan løsrive henne fra det tunge arbeidet.

En mann fra forgangne tider var forkjemper for slik blandingskog, trærne trivdes bedre og skogen led mindre skade ved innsektangrep da. Og han var ingen hvevsmohelst; Axel Heiberg (1848–1932) var initiativtager og stifter av Det norske Skogselskap i 1898, og dets ubestridte leder i 25 år. Da jakt ble sportsmanship, fremelsket han engelske settene og stiftet Christiania Kennelklub. Han var medstifter av Christiania Skiklub (hei til Frønsvollkara), likeledes til Christiania Roklub. Han finansierte mye, blant annet skituren over Grønland og Fram-ferden over Polhavet for Nansen.

Mest fascinerende er likevel denne mannens forhold til trær. Når skogbrukere og jaktgjester kom opp til hans mønsterskog på Stranda i Numedal og ble begeistret for hans form for skogsdrift (les: blandingskog og plukkhogst), svarte han gjerne med et litt avvæpnende glimt at jo, han "leste for trærne". På et vis behandlet han altså trær som individer! Det er kanskje ikke å forvente at våre skogbrukere skal ha et naturmystisk forhold til sine trær og skoger, men hva med blandingskog? Hvor langt skal man avvike fra stifteren? Vi hører av.

Sett og saket

Nidstangen – "nyttige idioter" nr 2

(nr 1, se forrige hefte)

Til en dag i begynnelsen av mars. Da eksploderte det. Det ble klisterføre og bakglatte ski. "Hvis Kikutstua brenner ned, er det ikke gitt at den blir bygget opp igjen," smalt det fra folkehelten Vegard Ulvang. - - - Samtidig ble jeg skikkelig provosert av påstander som at Kikutstua ikke skulle kunne bygges opp igjen. Det var noen ekstreme overdrivelser som nesten blir parodiske, sier Thorhildsen.

Stortingsrepresentant og saksordfører for markaloven, Inga Marta Thorhildsen, intervjuet i Skiforeningens medlemsblad Snø og Ski 2-09 (Etter moden overveelse skal ikke den tredje "nyttige idiot" nevnes. Til det har han innbrakt seg altfor stor sympati for sin mangeårige fremragende innsats for Maridalens Venner.)

Saklig om Alna-elvas (manglende?) gjenåpning gjennom Godsterminalen

Jeg syns det er morsomt med elv, jeg også. Men den må jo vike for utbyggingen.

Rune Gerhardsen, ifølge Lokalavisen juni 2009, innringt (Kan kvalifisere til Nidstang nr 3)

Nøtteskallet

Jeg er gjennomgående tilfreds med livet mitt og har alt jeg trenger. Jeg har aldri tenkt å kjøpe noe igjen!

Setningen som utgjør den største trussel mot hele den vestlige sivilisasjon ifølge Wulfmorgenthaler i Aftenposten 3. juni 2009

Finanskrisen, 200 år gammel visdom

Jeg tror at banker er farligere for vår frihet enn stående armeer. Hvis det amerikanske folket noen gang tillater private banker å kontrollere valutaen (currency), først gjennom inflasjon, så gjennom deflasjon, vil bankene og institusjoner som gror opp rundt bankene, berøve folket dets eiendommer, helt til dets barn våkner opp hjemløse på det kontinentet dets fedre erobret.

Thomas Jefferson, USAs tredje president, i 1802

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Finn Otto Kvillum, Fossilveien 6E, 1346 Gjøttum, 67542375, 90579532, ott-kvil@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, ligroetv@online.no
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Steinar Myrabø, Granerud, 2034 Holter, 91657691, smyrabo@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66911437, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66802120, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Ugleven 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, kristian.ostbye@idr.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 64963999, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, Pb 623, 1432 Ås, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 22673177, 40497909, ostkanten@naturvern.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Heidimarie Evensen, Krusesgt. 5A, 0263 Oslo, 40856024, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebak, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 **NITTEDAL:** Hiltrud Hemmersbach, Marie Olsens vei 2, 1431 Hagan, 67079544, hiltrud.hemmersbach@c2i.net **RÆLINGEN:** Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

Norsk friluftsliv i landnåm

En liten grevling dyrker manisk sin hang til å rote rundt i bokkasser.

Nok et hundreårsjubileum gir en kjærkommen anledning til å trekke frem en friluftslivsklassiker av den morsomme, litt bråkjekke, ironiserende, pseudo-beskjedne, lettere studentikose typen – du kjenner billedteksten fra Tre i Norge ved to av dem (Ola og hesten – Ola til høyre). Engelskinspirert overklasse, jo da. Glem det og fryd deg! Alle kjente opptakten til Tinder og banditter for noen tiår siden: “Nokså sent ut på aftenen en augustsøndag i 1909 [derav jubileet] hang jeg i tauet nedover sørsiden av Gross Ruchen. Jeg hang med hodet ned en 6–7 meter under toppeggen. På den andre siden av eggen – omtrent like langt nedover styrningen på nordsiden – hang Max ...”

Alf B. Bryn var en fremragende fjellklatrer av sin generasjon med blant annet førstebestigningen av Stetind via Halls for topp – med spikerstøvler (har du klatret på bart sva med piggsko, stivt hampetau, og svingt deg ut i det ukjente?) Det er bare utstyret som skiller datidens ekstremsport fra dagens, om vi gisper aldri så mye. Det var disse folkene som først forsto behovet for naturvern. Uten friluftsliv ville ikke naturvern blitt så tidlig forstått.

For noen år siden fant jeg to eksemplarer i en utstillingskasse à kroner én, og kjøpte begge til utdeling. Boken skildrer klatreturer i Alpene og særlig på Korsika, men også en avbrutt førstebestigning av Det skjeve tårn i Pisa hører med. Først langt ut i boken forstår vi at bandittene likevel ikke er dem selv, men noen herrer i Genovas bakgater og Korsikas fjelltrakter. En befriende tidsuriktig munter skildring av Korsikas voldsomme historie følger, men fortellerstilen skifter merkbart når herrene kommer til en matriarkalsk styrt, nær utilgjengelig landsby. Det er som *akademia* overtar og de skjønner at her er det stoff for antropologer. Lesverdig, selv om øya ikke er så eksotisk lenger.

Boken er et fornøyeelig gjensyn for en som nå ser toppene nedenfra og vertshusene innenfra, i motsetning til langt tidligere (i all beskjedenhet), toppene ovenfra og vertshusene utenfra. Friluftsliv er ikke bare en alvorlig sak hvor man finner seg sjæl, det er også FF

Alf B. Bryn
Tinder og banditter
Opplevelser i Alperne og på Corsica
230 sider, 16 upaginerte sider med
fotos, og et detaljert kart
Johan Grundt Tanum
Oslo 1943

Tips til mørke høstkvelder

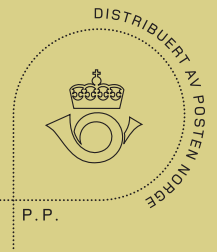
(frarådes om du er disponert for depresjon)

Har du husket å kjøpe eller låne *Norsk natur – farvel?*, redigert av Bredo Berntsen og Sigmund Hågvar (2008). Hør bare kapittel-titlene: *Fra villrein til villaer*, *Nedbygging av kystnaturen*, *Kampen om vassdragene*, *Inngrepsfri natur blir stadig sjeldnere*, *Elvene og bekkene som forsvant*, *De sårbare våtmarkene*, *Urskogene forsvinner*, *De grønne lungene som forsvant*, med mye mer.

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

P. P.

MARKAKALENDER 2010

Bestill allerede nå vår tradisjonelle kalender for neste år! Planleggingen tilsier at det blir like mange flotte fotoer som i fjor. Prisen er den samme, ett eksemplar kr 109,- for medlemmer, og kr 144,- for ikke-medlemmer, pluss porto og ett lite ekspedisjonsgebyr. Kommer du innom Vøienvolden i åpningstiden (mandag til torsdag kl 08.00 – kl 12.30) slipper du porto og gebyr. Kvantumsrabatter for flere eksemplarer. Ser man på portogrensene, lønner det seg å bestille 3–5, det er samme pris som forsendelse av to. Neste portotrinn er også det samme for 6–8 eksemplarer.

Send bestilling til noa@noa.no eller på telefon 22 38 35 20. Går alt som planlagt, vil kalenderen være klar for utsendelse i begynnelsen av november.

Støtt NOAs arbeid for å sikre Marka.
Kjøp Markakalenderen for 2010!

Hvorfor ikke la Markakalenderen bli din julehilsen til familie og venner? Ved kjøp av kalenderen bidrar du til NOAs arbeid for blant annet å ta vare på Marka, eventyrskogene og våre grønne lunger.

Markakalenderen
utgis av NOA

kr **109,-**^{prstk}
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

Medlemmer:

1 eks. kr 109,- pr stk.
2-4 eks. kr 99,- pr stk.
5-9 eks. kr 89,- pr stk.
10-19 eks. kr 79,- pr stk.
20-49 eks. kr 69,- pr stk.

Ikke-medlemmer:

1 eks. kr 144,- pr stk.
2-4 eks. kr 134,- pr stk.
5-9 eks. kr 124,- pr stk.
10-19 eks. kr 114,- pr stk.
20-49 eks. kr 104,- pr stk.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKAKALENDER 2010. Medlemspris er kr 109,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 144,- pr stk. Porto og ekspedisjon kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo